

Η ΚΡΙΤΙΚΗ

Η «ΑΓΟΡΑΣΤΡΙΑ», ΤΟΥ ΠΑΣΣΕΡ

Ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη εἶναι ἡ μεγαλύτερη δύναμη τοῦ σημερινοῦ ἑλλ. θεάτρου. Καὶ ὕστερα ἀπὸ μιὰ δυνατὴ καὶ ἀνώτερη δημιουργία τῆς, τὰ παραστρατήματα καὶ οἱ πρόχειρες ἐμφανίσεις ποὺ κάνει γιὰ νὰ τραβηχτεῖ κόσμος στὸ ταμειο καὶ νὰ πάει καλὰ ἡ ἐπιχείρηση, ξεχνιοῦνται ὁλότελα.

Ἡ «Ἀγοράστρια» τοῦ Πασσέρ, ἦταν μιὰ ἀνώτερη δημιουργία τῆς Κοτοπούλη.

Θέατρο, βέβαια, μὲ τὴ σωστὴ ἔννοια τῆς λέξεως θὰ πεῖ: Ἔργο καλὸ, θεατρῖνοι καλοὶ, κίνηση, ὁμαδικὴ ἐρμηνεία, ταιριαστὸ κοστοῦμι, σκηνικὸ, μουσικὴ ἴσως, ὅλα μαζί. Μὰ τέτοιο θέατρο σ' ἐμᾶς ἐδῶ δὲν ὑπάρχει, γιὰτὶ χρειάζεται δουλειὰ πολλή, σκοτοῦρες καὶ πολλοὺς καλοὺς συνεργάτες. Τὴν πολλὴν δουλειὰ καὶ τὶς σκοτοῦρες δὲν τὶς ἀγάπαι ὁ ρωμηός, καὶ μάλιστα ὁ θεατρίνος, γιὰ τὰ ἔξοδα ἔχει ἀντίρρηση ὁ ταμίας. Καὶ γιὰ τοὺς πολλοὺς καλοὺς συνεργάτες...

Τώρα θυμᾶμαι τὴν κατὰρα ποὺ χε δώσει, λένε, ὁ ἅγιος σ' ἓνα χωριὸ τῆς Κεφαλλονιάς, νὰ μὴ ζοῦν περισσότεροι ἀπὸ τρεῖς σὲ κάθε σπητιό.— Δεύτερος καλὸς θεατρίνος μπορεῖ νὰ φτουρώσει σὲ ρωμείκο θέατρο; Τὸν ἔχειροκροτήσανε, τοῦπαν πὼς παίζει καλὰ; Ἐτελείωσε! Ἀποτραβιέται, μαζεύει καμπόσους χασομέρηδες καὶ ρεμπεσκέδες καὶ κάνει δικό του θέατρο.

Ἀπὸ τὸ θιάσο τῆς Μαρίκας Κοτοπούλη ὡστόσο, δὲ λείπουν οἱ καλοὶ ἠθοποιοί. Λείπουν ὅμως, ἡ πολλὴ δουλειὰ, οἱ σκοτοῦρες καὶ τὰ ἔξοδα. Κ' ἔτσι ἡ παράστασις τῆς «Ἀγοράστριας» δὲν εἶχε κα-

νένα ἄλλο ἐνδιαφέρον, παρὰ μόνο τὴ δημιουργία τῆς Μαρίκας.

Λέμε πὼς ἀπὸ τὸ θιάσό τῆς λείπουν ἡ δουλειὰ, οἱ σκοτοῦρες καὶ τὰ ἔξοδα, γιὰτὶ δουλειὰ καὶ σκοτοῦρα εἶναι νὰ καλοδιαβαστεῖ καὶ νὰ μελετηθεῖ καλὰ ἓνα ἔργο πρὶν γίνεῖ ἡ διανομὴ καὶ ἀρχίσουν οἱ πρόβες, σκοτοῦρα καὶ ἔξοδο νὰ βρεθεῖ ὁ καλὸς σκηνογράφος, ἃς ἀφίσουμε ποὺ θὰ ἐπιβάλει καὶ μιὰ μακέττα, μὰ πιὸ πολὺ μελᾶς καὶ ἔξοδο, ἓνας σκηνοθέτης ποὺ θὰ τὰ κάμει μὲ μέτρο καὶ νόημα ὅλα αὐτά.

Κάτι τέτοιο γίνεται μόνο ποῦ καὶ ποῦ, σὰ μιὰ ἔνεση ποὺ θὰ σώσει τὴν καλλιτεχνικὴν ὑπόληψη τοῦ θιάσου. Τότε φωνάζεται ὁ Μελᾶς ἢ ἔρχεται ὁ Ἴσπανος! Θαμόρα γιὰ νὰ γίνεῖ καὶ λίγος θόρυβος.

Καὶ ἡ «Ἀγοράστρια», ἓνα ἔργο ποὺ δὲ βασίζεται σὲ μιὰ γερὴ ψυχολογία, ἀντὶ νὰ σωθεῖ ἀπ' τὴ μαεστρία τῶν ἐρμηνευτῶν του, ἀπογίνεται.

Μιὰ μεγαλομένη κοπέλα γιὰ νὰ μὴ μείνει στὸ ράφι, ἀγοράζει ἓναν παιδικὸ τῆς φίλο, καὶ ἀφοῦ τὸν ἔχει στὸ χερί, τὸν κάνει νὰ χορέψει στὸ ταψί. Μὰ ἐκεῖνος βρίσκει καὶ τῆς γυρίζει τὰ λεφτά τῆς φεύγει καὶ ἡ μεγαλομένη κοπέλα αὐτοχτονεῖ. Βαλμένο καλὰ στὴ γενικὴ του γραμμὴ, ἄφησε στὶς λεπτομέρειες πολλὰς φορὲς ἀνεξήγητη τὴ δράση. Ἀγοραζότανε συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ ὁ Ζυλμπέρ στὴν ἀ'. πράξη; Κι' ἡ ἀγοράστρια συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ τὸν ἀγόραζε; Ὁ Ζ. θάτανε ἴσως ἓνας ἄνθρωπος τρομερὰ ἀδύνατος. Μὰ ἐκεῖνος τοῦ κ. Γαβριηλί-

δη, ήταν βαρύν και θετικός. Ένας πατέρας—του Ζιλμπέρ— ήταν άτυχος, όπως τον έφτιασε ο συγγραφέας κι' ακόμα πιο άτυχος όπως τον έστησε ο έρμηνευτής του.

Από τον κ. Τσαγανέα δε μπορούμε πια νά περιμένουμε τίποτα. Ο ρεαλισμός τον τον κάνει τρομερά άσκημο στη σκηνή και άσκήμια στο θέατρο δε δικαιολογείται. Στηρίζαμε έλπίδες στο μαθητή της Έπ. Σχολής, όταν έμφανιζότανε στις έπιδείξεις της. Μά πήρε δρόμο κακό. Είναι ο πατέρας του Ζ. ένας καλός άνθρωπος. Τότε γιατί είνε βάρβαρος και ταπεινός στην άγοράστρια και φέρνετε γενικά όπως φέρνεται ο κ. Τσαγανέας; Είναι κακός και πρόστυχος; Τότε πώς δικαιολογείται η άγάπη που του έχει ο πατέρας της άγοράστριας, ό... δυστυχημένος ο Λογοθετίδης; Σ' αυτόν ήτανε πάλι γραφτό νά στραπατσάρει—χωρίς νά φταιει ό ίδιος—τον πιο καλογραμμένο ρόλο του έργου, του πατέρα της άγοράστριας, ενός παλιού δικαστικού, που με κρίση κι' άνωτερότητα ξέρει ν' ακολουθεί την καλή του την κόρη στις πιο τολμηρές της πράξεις.

Θα του δώσανε τό ρόλο—ρόλο που θα βγαζε στο θέατρο της Μαρίκας μόνο ο Γιαννίδης— ή για νά μη λείπει ή φάρμα του απ' τό πρόγραμμα ή για νά μην είναι πολύ βαρύν τό δράμα. Κι' αυτό ήταν ή μεγαλύτερη άτυχία της βραδιάς. Αναγκαζόσουνα νά γελᾶς εκεί που είχε ανάγκη νά σταθείς βαρύν.

Κι' ούτε κωμωδία, ούτε δράμα.

Όλα αυτά ώστόσο τα είδαμε και τα σκεφτήκαμε μετά, αφού βγήκαμε απ' τό θέατρο. Γιατί τη βραδιά όλη μᾶς την είχε γιομίσει ή Μαρίκα, με την αλήθεια, τη δύναμη και τη νόμορφιά της Τέχνης της.

Αυτή μόνη της, μπόρεσε νά μᾶς δώσει μιάν ανώτατη θεατρική συγκίνηση.

Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ